

Ministeeriumid

17.01.2023 nr 9-4/5-1

Varjumise korraldamine

Austatud ministrid

Venemaa agressiooniga Ukrainas tekkis uus reaalsus Euroopas ja maailmas laiemalt. Liialdamata toimetame täna kõige pingelisemas ja keerulisemas julgeolekuolukorras kogu taasiseseisvunud Eesti ajaloos. Venemaa ei sõdi ainult ühe riigi ja rahva isolemise vaid laiemalt demokraatlikele väärtustele rajatud maailmakorra vastu. Ukraina vastu sõditakse täna eeskätt relvadega, kuid Ukrainat toetav läänemaailm, meie sealhulgas, pistame rinda hübriidsõjas, kus relvadeks on energia, migratsioon, valeinfo ja küberrünnakud.

Selles muutunud julgeolekureaalsuses peame olema valmis varem mõeldamatuna tundunud stsenaariumiteks. Riigikaitse-, julgeoleku- ja tsiviilkriisid on omavahel segunenud ning meid ohustav vastane kasutab mitmekesist tööriistakasti demokraatlike riikide nõrgestamiseks ja destabiliseerimiseks. Seetõttu peame ka tõstma oma kriisivõimekuse ja -valmiduse täiesti uuele tasemele, tunnetama ja ennetama ohte laiemalt ja kõikehõlmavamalt. Lisaks sõjalisele võimekusele kaitsta oma riigi territooriumi peame strateegiliselt välja arendama oma elanike kaitsmise vajadusest lähtuvad võimed ja oskused. Ukraina valus kogemus olgu meile õppetunniks: riigi kaitsetahe ja -võime eelduseks on elanikkonna valmisolek ja suutlikkus kriisis hakkama saada, ühiskonna toimepidevus laiemalt. Kui meie elanikkond ja ühiskonna toimemehhanismid pole osa julgeolekurehkendusest, jätame pool tööd tegemata ja riskime sellega, et meie riik on sõjalise rünnaku või mistahes muu kriisi korral ülimalt haavatav.

Elanikkonnakaitse üheks komponendiks on varjumise korraldamine elanikkonna kaitseks õhurünnakute eest. Hetkel on Päästeameti poolt märgistatud 94 varjumiskohta¹ ca 50 000 inimesele. Siseministeerium esitab lähiajal valitsuskabineti nõupidamisele arutamiseks analüüsi ja ettepanekud täiendavate varjumiskohtade loomiseks olemasolevate ja uute ehitiste baasil ning see hõlmab nii õiguslikke, korralduslikke kui rahalisi ettepanekuid. Päästeamet avaldab aprilliks 2023. oma kodulehel soovituslikud varjumiskohtade rajamise nõuded, millest saab konkreetsema normatiivakti kehtestamiseni juhinduda.

¹ Vt lähemalt <https://www.rescue.ee/et/juhend/avalikud-varjumiskohad>

Varjumiskohtade loomise olulisusest tulenevalt kutsun üles pöörama sellele teravdatud tähelepanu iga ministeeriumi valitsemisalas. Lisaks personali koolitamisele varjumise korraldamise osas palun teil arvestada varjumiskohtade loomise vajadusega ka käimasolevate ja planeeritavate hoonete ja rajatiste ehitamisel. Avalike varjumiskohtade loomine on iseäranis vajalik kohtades, kus koguneb palju inimesi, kellel puudub võimalus ohu korral varjuda oma koduses varjumiskohas. Sellisteks kohtadeks on avaliku ruumi ehitised – kaubanduskeskused, haiglad, haridusasutused, ühistranspordisõlmed, kultuuriasutused jne. Ülaloodud põhjustel palun varjumiskohtade rajamise vajadusega kindlasti arvestada ka käimasolevates ja planeerimisel suurprojektides nagu Tallinna Haigla, *Rail Baltic* Ülemiste ühisterminal, Kristiine ühistransporditerminal jne.

Kuid nagu ütlesin – varjumine on kõigest üks element elanikkonnakaitse laiemas spektris. Lisaks on tarvis pöörata tähelepanu ja investeeringuid ohuteavituse korraldamisele, ulatusliku evakuatsiooni korraldamisele, elanike kriisivalmidusele jne. Elanikkonnakaitse võime kestlikuks tagamiseks olen ministrina teinud Siseministeeriumi poolt ettepanekud leppida kokku selle rahastamine mahus 0,5 % sisemajanduse kogutoodangust ning fikseerida see erakondade ülese kokkuleppena Riigikogu otsuses „Julgeolekupoliitika alused“.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Lauri Läänemets
siseminister

Teadmiseks: Rail Baltic Estonia OÜ